

Szent István király ünnepe

(augusztus 20.)

Iz 60,1-7

Népek jönnek világosságodhoz

Kelj föl, ragyogj föl, mert elérkezett világosságod, és az Úr dicsősége felragyogott fölötted! Mert még sötétség borítja a földet, és homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, és dicsősége megnyilvánul rajtad. Népek jönnek világosságodhoz, és királyok a benned támadt fényességhez. Hordozd körül tekintetedet és lásd: mind egybegyűlnek és idejönnek hozzád. Fiaid messze távolból érkeznek, s a lányaidat ölükben hozzák. Ennek láttára földerülsz, szíved dobog az örömtől és kitágul. Mert feléd áramlik a tengerek gazdagsága, és ide özönlik a nemzetek kincse. Tevék áradata borít majd el, Midián és Efa dromedárjai. Mind Sábából jönnek; aranyat és tömjént hoznak és az Úr dicsőségét zengik. Nálad sereglík egybe Kedár összes nyája, s Nebajót kosai is neked szolgálnak. Mint nekem tetsző áldozatok, odajönnek oltáromhoz, hogy díszére legyenek dicsőséges templomomnak.

Izajás próféta könyvének második részében, amely a babiloni fogás alatt íródott, különös helyet foglalnak el a Sion-dalok. Sion Jeruzsálem városának legrégebbi részét jelenti, amelyen Dávid városa épült, később a templom hegyét értették rajta. A Sion-dalok mindegyike Izrael helyreállításáról szól, amelynek motívumai között a távoli helyekre szétszórt Izrael összegyülekezése az egyik központi téma (Iz 60,4.9.43,4-7). A másik gazdasági jellegű kép, hogy a világ összes gazdagsága ide áramlik és teremti meg a jólétet (60,5-7). Az idegen királyok is szolgálgják Siont (60,13). Izrael viszont a nemzetek világossága lesz (60,3).

Ezek a motívumok megtalálhatók a most említett szövegben is. Bár Izajásnak ezt a szövegét is sokféleképpen értelmezték, a cionista értelmezés szerint inkább egy birodalmi és politikai hatalmi centralizációról van szó. A keresztény értelmezők – akik igen kedvelték Izajás próféciáit – ezeket a szövegeket egyfajta vallási reneszánszként értelmezték. Először is úgy tekintettek a szövegekre, mint amelyek egyértelműen leszögezik, hogy Izrael dicsőségét maga az Úr adja. Ez a dicsőség azonban azért következik be, mert Sionon, vagyis Jeruzsálemben megjelenik a tiszta vallásosság. A keresztény értelmezők úgy vélték, Isten tisz-

ta uralmát leginkább és legtisztábban Jézus és követői hirdették azzal, hogy világméretű misszió segítségével üzenetét a távoli népeknek is elvitték, e szöveg értelmét, tehát beteljesítették. Ezért ma is a Jeruzsálembe irányuló keresztény vallási zarándoklatoknak messiási jellege van, amely természetesen a jeruzsálemben lakó nem keresztény zsidók között ellentétes érzéseket vált ki.

Az egész szöveget áthatja egyfajta tiszta messiási öröm. Ez a zarándoklat a megtalált Isten dicsőségéből adódik és célja, hogy Istent dicsőítse meg. Mivel e szöveget Szent István király ünnepén olvassuk fel, a liturgia óhatatlanul alkalmazott értelemben működteti a szöveg mondandóját. Az alkalmazott értelem jogosságát azonban igazolhatja az, hogy István királynak Szent Imre herceghez intézett intelmeiben olyan uralkodói program bontakozik ki, amely Isten uralmának földi megszilárdítását célozza. Ennek igazolására elegendő néhány mondatot idézni az intellem elejéről: *„Minthogy a királyi méltóság rangját csakis a hívők és a katolikus hitet vallók nyerhetik el, ezért parancsainkban a szent hitet tesszük az első helyre. Ha a királyi koronát meg akarod becsülni, legelőször azt hagyom meg, tanácsolom, illetve javaslom és sugallom, kedves fiam, hogy a katolikus és apostoli hitet akkora buzgalommal és éberséggel őrizd, hogy minden Istentől rendelt alattvalódnak példát mutass, s valamennyi egyházi személy méltán nevezzen igaz keresztény hitvallású férfinak; enélkül bizony, tudd meg, sem kereszténynek, sem az egyház fiának nem mondanak. Akik ugyanis hamisat hisznek, vagy a hitet jó cselekedetekkel teljessé nem teszik, fel nem ékesítik, minthogy a hit tettek híján meghal, sem itt nem uralkodnak tisztességgel, sem az örök uradalomban vagy koronában nem lesz részük.”*

István uralkodói eszményképe tehát igen hasonlított ahhoz a megújult vallásossághoz, amelynek motivációja gyűjtötte össze Izajás víziójában Sionon a nemzeteket.